

SXEDIO.Q76

4.9.1992: Ο ΡΑΟΥΦ ΝΤΕΝΚΤΑΣ ΣΕ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗ ΨΕΥΔΟΒΟΥΛΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΓΥΡΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΟΜΙΛΙΩΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ (15.7.1992-14.8.1992) ΚΑΙ ΑΝΕΦΕΡΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΤΙ Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΟΝ ΕΙΧΕ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙ ΟΤΙ ΕΙΤΕ ΘΑ ΚΑΤΕΛΗΓΑΝ ΣΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΙΤΕ ΔΕΝ ΘΑ ΕΠΕΣΤΡΕΦΑΝ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Ο τουρκοκύπριος ηγέτης και συνομιλητής Ραούφ Ντενκτάς ενημέρωσε την ψευδοβουλή του για τα παρασκήνια του δεύτερου γύρου των συνομιλιών της Νέας Υόρκης με τον Πρόεδρο Βασιλείου υπό την αιγίδα του Γ.Γ. του ΟΗΕ Μπούτρος Γκάλι.

Στην ομιλία του Ντενκτάς είπε ότι δεν έγιναν ουσιαστικά διαπραγματεύσεις και πρόσθεσε:

"Ο αρχηγός της αποστολής των ΗΠΑ που ήταν ο συντονιστής των πέντε μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, μας είπε διαβάζοντας από ένα κομμάτι χαρτί: Είτε θα καταλήξετε σε συμφωνία εδώ, είτε δεν μπορείτε να επιστρέψετε με το ίδιο καθεστώς".

Είπε ο Ντενκτάς:

"Υπήρξαν καθημερινά δηλώσεις και σχόλια στον τύπο σχετικά με τις συνομιλίες της Νέας Υόρκης. Συνεπώς, ό,τι έχω να πω τώρα δεν θα είναι καινούργιο ή κάτι που δεν ξερετε. Ετσι, για να σας δώσω την ευκαιρία να εκφράσετε τις απόψεις σας και για να σας δώσω περισσότερο χρόνο για να το κάνετε, θα συνοψίσω σε συντομία ό,τι είναι ήδη γνωστό.

Πήγαμε στη Νέα Υόρκη στο πλαίσιο του ψηφίσματος **750** για να διαπραγματευθούμε το έγγραφο του Γενικού Γραμματέα, που είναι γνωστό ως Δέσμη Ιδεών. Ωστόσο όταν πήγαμε εκεί αντιμετωπίσαμε μια Δέσμη Ιδεών ενισχυμένη με ένα χάρτη που διαμορφώθηκε χωρίς να ζητηθούν οι απόψεις μας. Αντιληφθήκαμε επίσης ότι μας επιτρεπόταν μόνο να αποδεχθούμε τις Ιδέες αυτές και το χάρτη με

ελάχιστες μόνο αλλαγές. Προφανώς η πρόσκληση δεν ήταν για να διαπραγματευθούμε αλλά για να αποδεχθούμε την Δέσμη Ιδεών και το χάρτη με ελάχιστες αλλαγές ως τη βάση για συμφωνία.

Σε πρώτο στάδιο προσπαθήσαμε να το διευκρινήσουμε αυτό. Στη συνάντηση που είχα με τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας αισθάνθηκα την ανάγκη να τους ρωτήσω το εξής: Έχουμε το δικαίωμα να διαπραγματευθούμε ή όχι; Θα διαπραγματευθούμε ή όχι; Μού είπαν, φυσικά θα γίνουν διαπραγματεύσεις. Όμως η πόρτα για διαπραγματεύσεις δεν ανοίχθηκε ποτέ.

Για ποιο λόγο αισθάνθηκα την ανάγκη να υποβάλω αυτό το ερώτημα; Ο λόγος είναι ότι ο αρχηγός της αποστολής των ΗΠΑ που ήταν ο συντονιστής των πέντε μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, μας είπε διαβάζοντας από ένα κομμάτι χαρτί: Είτε θα καταλήξετε σε συμφωνία εδώ, είτε δεν μπορείτε να επιστρέψετε με το ίδιο καθεστώς.

Αυτό ήταν μια ξεκάθαρη απειλή. Είπαμε ότι δεν μπορούσαμε να το δεχθούμε. Δεν μπορούσαμε να διαπραγματευθούμε κάτω από απειλές. Στην πραγματικότητα δεν μας άφησαν τίποτα για να διαπραγματευθούμε.

Τους ρωτήσαμε: Αν δεν μπορούμε να επιστρέψουμε με το ίδιο καθεστώς, σε ποιο καθεστώς μπορούμε να επιστρέψουμε; Θέλαμε να καταλάβουμε σε ποιο σημείο θα έφθανε η αδικία στην οποία υποβάλλουν τους Τουρκοκύπριους για 28 χρόνια αναγνωρίζοντας τους Ελληνοκύπριους εταίρους στο νησί ως τη νόμιμη Κυπριακή Δημοκρατία. Τους είπα ότι πρέπει να επιστρέψω και να πω στο λαό μου: Είτε θα αποδεχθείτε το έγγραφο αυτό και το χάρτη, είτε το Συμβούλιο Ασφαλείας θα σας τιμωρήσει με τον ακόλουθο τρόπο. Πρέπει να γνωρίζω ποια είναι η τιμωρία, πρέπει να μου πείτε.

Σαν αποτέλεσμα, μαλάκωσαν και μου είπαν ότι καμιά πλευρά δεν μπορούσε να επιστρέψει με το ίδιο καθεστώς.

Οι συναντήσεις που είχα με το Γενικό Γραμματέα για τέσσερις εβδομάδες και η συνεχής πίεση των πέντε Μονίμων Μελών που μας επισκέπτονταν αμέσως μόλις αφήναμε το Γενικό Γραμματέα επικεντρώνονταν στο ίδιο σημείο: Εσείς οι Τουρκοκύπριοι ανακοινώσετε ότι αποδέχεστε το έγγραφο και το χάρτη ως βάση. Μετά μπορεί να διαπραγματευθείτε πάνω σε όλα.

Θέλαμε να καταλάβουμε γιατί απέδιδαν σημασία στο να πούμε ότι αποδεχόμαστε το έγγραφο και το χάρτη ως βάση. Τους είπαμε: Είμαστε έτοιμοι να διαπραγματευθούμε πάνω σε όλα χωρίς να το πούμε αυτό. Γιατί θέλετε να το πούμε αυτό;

Απάντησαν ότι θα ήταν χρήσιμο για μας να το πούμε αυτό γιατί το έλεγε η Ελληνοκυπριακή πλευρά. Φυσικά η Ελληνοκυπριακή πλευρά θα το έλεγε γιατί σύμφωνα με τα έγγραφα οι Ελληνοκύπριοι δεν θα έχαναν τίποτα από την υπόστασή τους, ακόμα και αν δεν γίνονταν διαπραγματεύσεις. Ακόμα και αν διακόπτονταν οι διαπραγματεύσεις η Ελληνοκυπριακή πλευρά θα εξακολουθούσε να αναγνωρίζεται ως η Κυπριακή Δημοκρατία, θα απολάμβανε όλα τα πλεονεκτήματα που θα της έδινε αυτός ο τίτλος, θα συνέχιζε να τηρεί την εχθρική στάση της και θα συνέχιζε ό,τι έκανε μέχρι τώρα για να γίνει πιο δυνατή στον κόσμο. Εμείς θα μέναμε στο σημείο στο οποίο καταδικαστήκαμε να παραμείνουμε πριν **28** χρόνια.

Μας τιμωρούν επειδή θέλουμε Ομοσπονδία. Θέλουν να συνεχίσουν την πολιτική τους μέχρι να συμφωνήσουμε σε οποιαδήποτε ομοσπονδία στην οποία κυριαρχούν οι Ελληνοκύπριοι. Μέχρι που να συμφωνήσουμε θέλουν να συνεχίσει να υπάρχει η ούτω καλούμενη Κυπριακή Δημοκρατία, θέλουν να συνεχίσουμε τις διαπραγματεύσεις ως λαός δεύτερης τάξης, αλλά κάτω από μια ψεύτικη μάσκα ισότητας, και θέλουν να υπογράψουμε όπου αποφασίσουν εκείνοι ότι θα πρέπει να υπογράψουμε. Αυτό αποτελεί αδικία την οποία ο τουρκοκυπριακός λαός δεν μπορεί πλέον να

ανεχθεί.

Δεν διαπραγματευθήκαμε με την ελληνοκυπριακή πλευρά για τέσσερις βδομάδες. Διαπραγματευθήκαμε με τον κ. Μπούτρος Γκάλι και τους σημαίνοντες πέντε αρχηγούς των αντιπροσπειών των πέντε μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας. Θελήσαμε να συναντηθούμε με το Βασιλείου. Οργανώθηκε ένα δείπνο για να μας ικανοποιήσουν. Για τέσσερις βδομάδες είχαμε να αντιμετωπίσουμε μια κατάσταση υπέρ των Ελληνοκυπρίων, όπου το Συμβούλιο Ασφαλείας έδινε προτεραιότητα στο εδαφικό και το προσφυγικό και εξέδιδε οδηγίες να μην συζητήσουμε το συνταγματικό πριν να διευθετηθούν τα άλλα δυο θέματα. Για τέσσερις βδομάδες είμασταν αναγκασμένοι να διαπραγματευθούμε πάνω σ' αυτά τα δυο θέματα. Τελικά, με μια αλλαγή που κάναμε μας δήλωσαν το εξής: Τα κυριότερα σημεία του εδαφικού και του προσφυγικού έχουν συζητηθεί αρκετά. Οι διαπραγματεύσεις στο συνταγματικό θα αρχίσουν αύριο στις **10** π.μ. Η δήλωση έλεγε ότι ο Ντενκτάς και ο Βασιλείου θα συζητούσαν τα θέματα αυτά πρόσωπο με πρόσωπο. Με άλλα λόγια, έλεγε ότι εκείνο που θέλαμε από την αρχή θα άρχιζε να γίνεται.

Όταν συμφωνήσαμε πάνω σ' αυτό υποβάλαμε κι εμείς ένα έγγραφο. Λέγαμε: Θα αρχίσουμε αυτές τις διαπραγματεύσεις. Ωστόσο υπάρχουν τα έξι σημεία στο συνταγματικό τα οποία τονίζουμε και στα οποία αναμένουμε μια απάντηση. Μην τα ξεχάσετε. Εμείς δεν θα τα ξεχάσουμε όταν καθήσουμε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και δεν θα διαπραγματευθούμε μόνο στο πλαίσιο του δικού μας εγγράφου.

Επιδώσαμε το έγγραφο μας στο Γενικό Γραμματέα και το στείλαμε και στα πέντε μόνιμα μέλη. Νιώσαμε ικανοποίηση που οι απ' ευθείας διαπραγματεύσεις θα άρχιζαν την επομένη μέρα.

Το απόγευμα ο Γενικός Γραμματέας μας είπε ότι είχε προκύψει η ακόλουθη κατάσταση: Είχε μιλήσει στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και το Συμβούλιο μου ζητούσε να συζητήσω με το Βασιλείου

τα θέματα τα οποία συζητούσα προηγουμένως με τη γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών και άλλους επισήμους, κατά τη διάρκεια των τεσσάρων τελευταίων εβδομάδων και στα οποία είχαμε φθάσει σ ένα ορισμένο σημείο. Με άλλα λόγια, μου ζητούσε να συζητήσω και πάλι το χάρτη και το θέμα των εκτοπισμένων, και μάλιστα από την αρχή με το Βασιλείου. Το Συμβούλιο Ασφαλείας έλεγε ότι, όταν θα συμφωνούσαμε σ αυτά τα σημεία, ο Βασιλείου κι εγώ θα μπορούσαμε να αρχίσουμε τη συζήτηση των συνταγματικών θεμάτων.

Είπα στο Γενικό Γραμματέα ότι έτσι θα έπαιζε το παιγνίδι των Ελληνοκυπρίων. Του είπα ότι είχαμε συζητήσει αυτά τα θέματα σε λεπτομέρεια και με μεγάλη υπομονή για τέσσερις βδομάδες και ότι την προηγούμενη μέρα οι άνθρωποι του μου έδειξαν τη διακήρυξη που επρόκειτο να εκδοθεί, ότι είχαν πάρει τη συγκατάθεση μου γι αυτή τη διακήρυξη, ότι είχαμε απογοητευθεί πολύ από αυτή την εξέλιξη των γεγονότων, καθώς περιμέναμε την έκδοση της διακήρυξης και ότι δεν θα τη δεχόμασταν.

Ο Γενικός Γραμματέας είπε: "Εγώ είμαι ο δικαστής εδώ. Εγώ είμαι ο μεσολαβητής. Εκείνο που λέω γίνεται. Πρέπει να προσέξετε εκείνο που λέγω εγώ και οι άνθρωποι μου, όχι εκείνο που λένε τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Εγώ είμαι ο τελικός κριτής".

Του υπενθύμισα ότι πρωτ' απ' όλα δεν ήταν μεσολαβητής αλλά πρόσωπο στο οποίο είχε ανατεθεί αποστολή καλών υπηρεσιών και ότι η αποστολή του ήταν να φέρει τις δυο πλευρές μαζί, και ότι αν και μπορούσε να υποβάλλει προτάσεις δεν ήταν μεσολαβητής. Τότε ζήτησα χρόνο 2 ωρών. Είπα ότι η απάντηση μου θα είναι όχι, αλλά έχω συμβούλους και θα ζητήσω τη γνώμη της Τουρκίας, γιατί γνωρίζω ότι η Τουρκία είναι στο πλευρό μου, αλλά θα ήθελα να το επιβεβαιώσω. Μετά απ αυτό, μετά από δυο ώρες, θα έρθω και θα σου δώσω την τελική μου απάντηση.

Τηλεφωνήσαμε στους Αμερικανούς και τους Βρετανούς. Τους είπα ότι ετοιμαζόμασταν να φύγουμε από τη Νέα Υόρκη την επομένη μέρα και τους εξήγησα

τους λόγους. Τηλεφωνήσαμε στην Αγκυρα. Στείλαμε μηνύματα. Τους είπαμε ότι υπό το φως των σημερινών συνθηκών επρόκειτο να φύγουμε από τη Νέα Υόρκη και ότι αν δεν παρενέβαιναν να θέσουν τέρμα σ αυτή την αδικία δεν θα υπήρχε λόγος να μείνουμε στη Νέα Υόρκη.

Όλα αυτά συνέβησαν με επτά ώρες διαφορά και οι επαφές έγιναν πολύ γρήγορα. Δυο ώρες αργότερα, όταν πήγα στο Γενικό Γραμματέα, μου είπε: Εν τάξει, όλοι με θεωρούν φίλο του Βασιλείου, υποστηρικτή του και ακόμη και συνέταιρο του. Γίνονται τέτοιοι ισχυρισμοί στον τουρκικό τύπο. Αυτό δεν είναι αλήθεια. Είμαι αμερόληπτος. Οπως βλέπεις άλλαξα την ημερήσια διάταξη. Θα αρχίσετε τις διαπραγματεύσεις με το θέμα των εκτοπισμένων, κατά τη διάρκεια των οποίων η συζήτηση του συνταγματικού είναι αναπόφευκτη. Στη συνέχεια θα συζητήσετε το συνταγματικό και μετά θα συζητήσετε το εδαφικό και το χάρτη.

Συμφωνήσαμε σ' αυτή την πρόταση. Μ' αυτό τον τρόπο παρακαθήσαμε με το Βασιλείου στο ίδιο τραπέζι. Αρχισα να διαβάζω το έγγραφο μου, το οποίο ήταν **2-3** σελίδες. Αυτό το έγγραφο περιλάμβανε τους όρους υπό τους οποίους οι εκτοπισμένοι μπορούσαν να επιστρέψουν στο βορρά. Αυτοί οι όροι θεωρήθηκαν πολύ σκληροί. Είπαμε ότι δεν μπορούσαμε να τους αλλάξουμε. Το σημείο αφετηρίας μας ήταν η εδαφική εξίσωση. Η εδαφική εξίσωση δεν απορρίπτει την ιδιοκτησία ακίνητης περιουσίας, αλλά ζητά αμοιβαίες εδαφικές προσαρμογές. Ο λόγος για την προσέγγιση μας ήταν να εμποδίσουμε τους Ελληνοκύπριους να έρθουν στο βορρά και να πουν στους Τουρκοκύπριους: Αυτό είναι το σπίτι μου και είναι γραμμένο στο όνομά μου. Γι αυτό φύγε.

Με άλλα λόγια η προσέγγιση μας απέβλεπε στην αποτροπή συγκρούσεων από την πρώτη μέρα και στη διατήρηση των εγγυήσεων που δώσαμε με τους νόμους μας στο λαό μας που εγκαταστάθηκε σ αυτά τα μέρη - εγγυήσεις που ο λαός μας τις αξίζει και απέβλεπαν

στη διασφάλιση της ηρεμίας του.

Μπροστά στο αντίθετο επιχείρημα και στην πίεση ότι αυτά μπορούν να διαφραλιστούν με άλλους τρόπους, και αν είμαστε ευέλικτοι, τα συνταγματικά θέματα θα μπορούσαν να συζητηθούν πιο γρήγορα, πιστέψαμε ότι το κύριο θέμα ήταν το ακόλουθο: Πρόκειται να εγκαθιδρύσουμε μια ομοσπονδία με τους Ελληνοκύπριους; Θέλουν οι Ελληνοκύπριοι μια ομοσπονδία ή μας εξεπατούν;

Όλες οι δηλώσεις και η προσέγγιση τους ήταν ότι αν οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι ευέλικτοι αναφορικά με το εδαφικό, τότε δεν θα συζητήσω το συνταγματικό. Αυτό φανέρωνε ότι θα απέφευγαν να συζητήσουν το συνταγματικό μαζί μας. Θεωρήσαμε ότι, ενόσω τους δίνουμε την ευκαιρία να το πράξουν, ο κόσμος θα πίστευε ότι η Τουρκία κατέχει το **36%** της νήσου, ότι δεν θέλει να αφήσει την Κύπρο, ότι αυτή είναι η αιτία της αδιαλλαξίας στο Κυπριακό πρόβλημα και ότι το πρόβλημα είναι πρόβλημα κατοχής.

Εμείς λέμε ότι δεν είναι πρόβλημα κατοχής, αλλά διαπίστωσης κατά πόσο οι Ελληνοκύπριοι πραγματικά έχουν πρόθεση να εγκαθιδρύσουν ένα νέο κράτος σε συνεταιρισμό με τους Τουρκοκύπριους- μια διζωνική και διπεριφεριακή ομοσπονδία. Συνεπώς, επιδείξαμε ευελιξία θέτοντας νέους όρους, οι οποίοι όπως ένα δίκτυ θα προστάτευαν τα δικαιώματα των πολιτών μας, οι οποίοι κατέχουν γη ή έχουν δικαίωμα να κατέχουν γη, σύμφωνα με τους νόμους μας. Με αυτό τον τρόπο ανοίξαμε τις πόρτες των διαπραγματεύσεων στο συνταγματικό.

Ενώ διαβάζαμε το έγγραφο μας, έπρεπε να συζητήσουμε τα συνταγματικά θέματα και ιδιαίτερα το θέμα της κυριαρχίας για να εξηγήσουμε για ποιο λόγο ενεργούσαμε μ αυτό τον τρόπο. Είμαστε κυρίαρχοι σήμερα, θα είμαστε κυρίαρχοι και αύριο. Σήμερα έχουμε τη Συνέλευση και τους νόμους μας. Θα έχουμε και αύριο τη Συνέλευση και τους νόμους μας. Κανένας δεν μπορεί να μας κάνει να αγνοήσουμε ή να αρνηθούμε την ύπαρξη του Συντάγματος και τους

νόμους που υιοθετήσαμε για να προστατεύσουμε τα δίκαια του λαού μας. Κανένας δεν μπορεί να αναμένει από μας να υπογράψουμε μια συμφωνία που αποδέχεται μόνο την ισχύ των νόμων της Ελληνοκυπριακής πλευράς. Συνεπώς, με τη συμφωνία και μετά από αυτή, θα συνεχίσουμε να προστατεύουμε τους ανθρώπους στους οποίους δώσαμε δικαιώματα με τους δικούς μας κυρίαρχους νόμους και των οποίων τα δικαιώματα υποσχθήκαμε να προστατεύσουμε.

Οι Ελληνοκύπριοι που στο μέλλον θα θελήσουν να εγκατασταθούν στο βορρά έχουν υποχρέωση να συμμορφωθούν με τους νόμους της ΤΔΒΚ. Θα μπορέσουν να έλθουν στο βορρά και να εγκατασταθούν εδώ σύμφωνα με την άδεια που θα τους δοθεί. Με άλλα λόγια θα επικρατήσει η θέληση του λαού.

Γνωρίζω ότι μερικοί βουλευτές και μερικοί ηγέτες της αντιπολίτευσης κάνουν προπαγάνδα λέγοντας ότι έχω συμφωνήσει στην εγκατάσταση των Ελληνοκυπρίων στο βορρά, ότι δεν μένει τίποτα άλλο στο οποίο να γίνουν παραχωρήσεις και ότι επίσης έχουν ήδη γίνει εδαφικές παραχωρήσεις. Εχει γίνει τώρα αποδεκτό το τέχνασμα να υποσκάπτεται και να μειώνεται η εικόνα του Ντενκτάς ότο το δυνατό περισσότερο και να γίνεται επίθεση εναντίον της οικογένειάς και της τιμής της οικογένειάς μου. Δεν θέλω να απευθυνθώ σ αυτούς τους ανθρώπους από εδώ. Θα πω όμως ένα πράγματα για το θέμα. Η ιδέα της τιμής μετριέται με την τιμή του ίδιου του ανθρώπου. Αρκεί να πω ότι κάποιος μπορεί να αναμένει ότι οι αντίπαλοι και εχθροί του θα βυθιστούν στα ίδια βάθη που ο ίδιος μπορεί να βυθιστεί. Μπορεί να επανέλθω στο θέμα αυτό στο μέλλον.

Διεξάγω τις συνομιλίες αυτές με την εξουσία που μου δόθηκε. Ορισμένα μέλη αυτής της Συνέλευσης περιοδεύουν σε χωριά λέγοντας ότι έχω ξεπεράσει την εξουσία μου δόθηκε. Η συνεδρία αυτή είναι ανοικτή για το λαό. Σας καλώ όλους ατομικά. Ελάτε και πέστε αυτά που έχετε να πείτε από αυτό το βήμα και θα απαντήσω. Θέλουμε μια απάντηση στο **28**χρονο ερώτημα κατά πόσο μπει να σχηματισθεί μια ομοσπονδία.

Καταβάλλουμε προσπάθειες για να δώσουμε μια απάντηση στο ερώτημα αυτό.

Καταβάλλουμε αυτές τις προσπάθειες γνωρίζοντας ότι κάθε διαπραγματευτικό σημείο που θα συμφωνηθεί από το διαπραγματευτή του λαού, από το διαπραγματευτή σας, θα υποβληθεί για έγκριση από αυτή τη Συνέλευση.

Αν η συμφωνία η οποία θα επιτευχθεί δεν τύχει της έγκρισης της Συνέλευσης, αν η Συνέλευση δεν το υποβάλει σε δημοψήφισμα, αν ο λαός δεν την εγκρίνει στο δημοψήφισμα, τότε ασφαλώς τίποτα δεν θα ισχύει.

Επομένως όλη η ευελιξία που επιδεικνύεται αποβλέπει στο να διακριβωθεί κατά πόσο μπορεί να επιτευχθεί μια ισορροπία. Αν δεν επιδεικνύαμε αυτή την ευελιξία και αντίθετα κωλυσιεργούσαμε, τότε θα ήταν δυνατό να προβληθεί ο ισχυρισμός ότι η Τουρκία χρησιμοποιεί το Ντενκτάς και τη Συνέλευση ως όργανα για να κρατήσει το **36%** του εδάφους που κατέκτησε. Θα προβαλλόταν ο ισχυρισμός ότι η κατοχική Κυβέρνηση πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη και να τιωρηθεί. Το κυπριακό πρόβλημα και πάλι θα εξακολουθούσε να υπάρχει όπως το παρουσιάζουν οι Ελληνοκύπριοι, για πολλά χρόνια και να γίνει ένα εμπόδιο για την Τουρκία. Αυτό το γεγονός δεν πρέπει να λησμονείται.

Η ευελιξία που δείξαμε σ' αυτό το στάδιο θα εξαναγκάσει τους Ελληνοκυπρίους και το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών να διατυπώσουν σαφώς τη μορφή του ομοσποδιακού συντάγματος που θα προκύψει. Ας περιμένουμε να δούμε αν προσήγγισαν τις απόψεις μας, κατά πόσο υπάρχουν οι εγγυήσεις που επιδιώκουμε, κατά πόσο τα αιτήματά μας λήφθηκαν υπόψη ή αν θα υπάρξει μια τεχνητή συμφωνία σε μια προσπάθεια να ευχαριστηθούν οι Ελληνοκύπριοι. Ας δούμε τί θα συμβεί στους τουρκοκύπριους με μια τέτοια τεχνητή συμφωνία.

Καθόμαστε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με πλήρη επίγνωση των διενών αυτού του λαού στο παρελθόν καθώς και των μελλοντικών δεινών σε περίπτωση που υπογραφεί τεχνητή συμφωνία. Γι' αυτό το λόγο κάνουμε υπομονή. Γι' αυτό το λόγο δεν

τραπήκαμε σε φυγή από το τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Ωστόσο παρακολοθούμε με κάθε ευαισθησία το παιχνίδι που παίζεται εναντίον μας σε όλες του τις λεπτομέρειες. Γι αυτό το λόγο εκείνοι που ισχυρίζονται ότι πλησιάζουμε σε θετική συμφωνία που θα ικανοποιεί όλα τα αιτήματα μας, ότι η συμφωνία έχει εγκριθεί από γτους Ελληνοκυπρίους και περιμένει τώρα την έγκριση του Ντενκτάς και ότι ο Ντενκτάς δεν επιθυμεί συμφιλίωση και συμφωνία που θα μας κάνει όλους πλούσιους θα πρέπει να γνωρίζουν ότι επωμίζονται μια μεγάλη ιστορική ευθύνη. Αν υπάρξει συμφωνία που να διασφαλίζει την ασφάλεια και ισότητα του λαού μας, τις εγγυήσεις και τις συνθήκες που επιθυμεί ο λαός μας τότε δεν υπάρχει λόγος να μην την υπογράψουμε. Θα υπογράψουμε μια τέτοια συμφωνία και τότε όλα θα είναι τέλεια.

Αυτό που βλέπουμε όμως είναι κάτι διαφορετικό. Αν οι Ελληνοκύπριοι δεν συμφωνήσουν πάνω στις αρχές που θέσαμε και αν η συναίνεση των ελληνοκυπρίων δεν τεθεί γραπτως τότε αυτό που θα έχουμε, ανεξάρτητα από το ποιες παραχωρήσεις κάμνουμε, θα είναι μια τεχνητή συμφωνία. Θα μας παρασύρει σε μεγάλες καταστροφές μέσα σε διάστημα δυο ή τριών χρόνων.

Είμαι εγγυητής του λαού μου και ο προασπιστής εναντίον μιας τέτοιας πιθανότητας. Ελπίζουμε, πιστεύουμε και γνωρίζουμε ότι η μητέρα πατρίδα είναι επίσης ο εγγυητής και ο προασπιστής μας. Η μητέρα πατρίδα θέλει μια διαρκή ισορροπημένη συμφωνία που θα παρέχει τις απαραίτητες εγγυήσεις, θα διατηρεί την αυτονομία και θα διασφαλίζει την ισότητα του Τουρκοκυπριακού λαού. Η μητέρα πατρίδα στεκόταν πάντοτε στο πλευρό μας σ αυτά τα θέματα. Υπήρξε υπομονετική μέχρι το **1974** για να διευκολύνει μια τέτοια συμφωνία και να παρεμποδίσει μια καταστροφή για τους τουρκοκυπρίους. Όταν έγινε το τελευταίο κτύπημα το **1974** ήρθε για να μας σώσει θυσιάζοντας τα ίδια τα παιδιά της. Από τη μια έχουμε αυτά τα γεγονότα και από την άλλη έχουμε μερικούς ξένους που μαζί με μερικούς Τουρκοκύπριους

προσπαθούν να μας πιέσουν να καταλήξουμε σε ένα τεχνητό πακέτο. Δεν μπορούμε να καταλήξουμε σε τεχνητό πακέτο.

Στις συναντήσεις που είχαμε με τον κ. Βασιλείου αντιληφθήκαμε ότι δεν είχε έλθει στη Νέα Υόρκη προετοιμασμένος να διεξαγάγει συνομιλίες. Αυτό που ανέμενε ο κ. Βασιλείου ήταν ότι ο Ντενκτάς, τον οποίο θεωρεί αδιάλλακτο, θα κτυπούσε το χέρι στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και θα αρνείτο να επιδείξει ευελιξία σε οποιοδήποτε από τα θέματα και μετά από αυτό οι διαπραγματεύσεις θα διακόπτονταν. Τότε η Ελληνοκυπριακή πλευρά θα ήταν ελεύθερη να επιστρέψει ισχυριζόμενη ότι η Τουρκία δεν θα τερματίσει ποτέ την κατοχή ούτε και θα απαρνηθεί έδαφος. Θα έλεγαν ότι ο ισχυρισμός τους ότι η Τουρκία παρεμποδίζει την ειρήνη, που επιθυμούν και παρακαλούν να έχουν οι Τουρκοκύπριοι, είχε επαληθευθεί. Αυτό θα τους διεκόλυε να συνεχίσουν τα συνωμοτικά σχέδια τους για ακόμα μερικά χρόνια. Αυτή τη φορά θα ήταν πιο ελεύθεροι να προωθήσουν τα σχέδια τους εξοπλισμένοι με το χάρτη Γκάλι.

Αφού έχουν το χάρτη Γκάλι μπορούν να περιμένουν για ακόμα τρία, πέντε ή δέκα χρόνια. Τότε στόχος θα είναι να αναγκάσουν τους Τουρκοκύπριους να αποδεχθούν το χάρτη όπως επιμένουν και τώρα στην αποδοχή του χάρτη Γκάλι και λένε ότι οι συνομιλίες δεν μπορούν να επαναληφθούν εκτός αν ο χάρτης γίνει αποδεκτός. Μας είπαν στη Νέα Υόρκη: Επιδείξτε ευελιξία σ' αυτά τα δυο θέματα δηλαδή στο εδαφικό και προσφυγικό και τότε μπορούμε να προχωρήσουμε με γοργό ρυθμό στο συνταγματικό.

Τότε θα είμαστε με το μέρος σας όσον αφορά τα αιτήματά σας. Να είστε σίγουροι ότι θα ασκήσουμε πίεση στους Ελληνοκυπρίους. Αν επιτευχθεί αναβολή με κοινή συναίνεση τότε μπορείτε να είστε βέβαιοι ότι δεν θα υιοθετηθεί κανένα ψήφισμα πίσω από την πλάτη σας. Εκείνοι που μας έδωσαν όλες αυτές τις διαβεβαιώσεις αποφάσισαν να αναβάλουν τις συνομιλίες μόλις φθάσαμε στο συνταγματικό. Και εμείς είμασταν υπέρ της αναβολής γιατί η ένταξη

είχε προσλάβει αφόρητες διαστάσεις. Προέκυψε η ανάγκη να επιστρέψουμε και να διαβουλευθούμε με το λαό μας, με σας.

Είχαμε αποφασίσει να αναβάλουμε τις συνομιλίες και ετοιμαζόμασταν να εγκαταλείψουμε τη Νέα Υόρκη όταν μάθαμε ότι ο Βασιλείου είχε αρχίσει επαφές για να πετύχει την έγκριση ψήφισματος. Πραμείναμε στη Νέα Υόρκη για ακόμα δυο μέρες μετά που είχαμε στείλει πίσω τους συναδέλφους μας. Μας είπαν ότι κανένα ψήφισμα δεν θα υιοθετείτο. Μας το είπαν έμμεσα. Μας είπαν ότι κατά πάσα πιθανότητα δεν θα υιοθετείτο ψήφισμα και αν υιοθετείτο δεν θα ήταν επιζήμιο. Εμείς τους είπαμε: Γνωρίζετε τη θέση μας. Αν εγκριθεί ψήφισμα που να μας καθιστά υπεύθυνους, αν εγκριθεί ψήφισμα υπέρ των Ελληνοκυπρίων, ψήφισμα που να υποστηρίζει το χάρτη Γκάλι, τότε πρέπει να ξέρετε ότι θα είναι δύσκολη η επιστροφή μου στη Νέα Υόρκη. 'Αυτά τους είπαμε και μετά φύγαμε.

Λίγες μέρες μετά την αναχώρηση μας ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών υπέβαλε την Εκθεση του. Συμπεριέλαβε και το χάρτη στην Εκθεση του, παρά τα αιτήματα και τις προειδοποιήσεις μας. Η Εκθεση και ο Χάρτης εγκρίθηκαν στο ψήφισμα παρά τα αιτήματα και τις προειδοποιήσεις μας. Όταν διαβάσετε την Εκθεση και το ψήφισμα προσεκτικά θα δείτε ότι αυτή τη φορά καλούμαστε με ελάχιστες αλλαγές. Είναι προφανές ότι τα θέματα που μας ενδιαφέρουν δεν είναι διαπραγματεύσιμα.

Σε μια προσπάθεια να μας πάρουν ξανά στη Νέα Υόρκη μπορεί να μας πουν ότι όλα τα θέματα είναι ανοικτά προς συζήτηση. Υπήρξαμε κάποτε θύματα ενός τέτοιου παιχνιδιού. Δεν θέλουμε να ξαναβρεθούμε στην ίδια θέση για δεύτερη φορά έτσι καλέσαμε τον κ. Καμιλιόν και τον πληροφορήσαμε για τις επιφυλάξεις μας. Τον πληροφορήσαμε για την επιθυμία μας να συζητήσουμε και να φθάσουμε με συμφιλίωση στην Κύπρο πάνω στα έξη άρθρα που υποβάλαμε στο Γενικό Γραμματέα. Τον πληροφορήσαμε με κάθε ειλικρίνεια ότι εάν πάμε στη Νέα Υόρκη χωρίς να υπάρχει ικανοποιητική κατάληξη σ' αυτά τα θέματα και εάν στη

Νέα Υόρκη υπογράψουμε ό,τιδήποτε μας υποβληθεί υπό το πρόσχημα της διεξαγωγής διαπραγματεύσεων δεν μπορούμε με κανένα τρόπο να πετύχουμε ομοσπονδιακή λύση.

Θέλω να αναφερθώ σ' ένα θέμα για να κάνω εσάς και το λαό να καταλάβει το λόγο για τον οποίο επιμένουμε τόσο πολύ σ' αυτά τα σημεία. Σας υποβάλλω το ακόλουθο ερώτημα: Δεν αναγνωρίζετε την ΤΔΒΚ. Δεν αναγνωρίζουμε τη Δημοκρατία, στην οποία ανφέρεστε ως Κυπριακή Δημοκρατία. Βρήκατε μια φόρμουλα μέσα στη διασπραγματευτική διαδικασία. Είπατε ότι το θέμα της αναγνώρισης πρέπει να τεθεί κατά μέρος. Και καλέσατε τους ηγέτες των δυο κοινοτήτων να συναντηθούν και να συνομιλήσουν. Παίζουμε αυτό το παιγνίδι για πολλά χρόνια τώρα. Οι δυο ηγέτες συνομιλούν. Τώρα, αν υπογράψουμε μια συμφωνία μέσα στα πλαίσια του εγγράφου σας, αν το υπογράψουμε χωρίς οποιεσδήποτε αλλαγές, θέλουμε να ξέρουμε τι θα συμβεί.

Θα γίνει ένα δημοψήφισμα. Ποιος θα το κάμει; Οι δυο ηγέτες. Τώρα σκεφθείτε: Με ποια εξουσία; Με βάση ποιο νόμο θα κληθεί ο λαός να ρίξει τη ψήφο του; Τι θα προνοεί αυτός ο νόμος; Ποιος θα ψηφίσει αυτό το νόμο; Σ' αυτό το σημείο δεν θα έχετε οποιαδήποτε υπαλλακτική λύση παρά να αναγνωρισθούν οι δυο πλευρές ακόμη και στιγμιαία. Δεν υπάρχει άλλη θεραπεία. Θα μας αναγνωρίσετε και τότε η 28χρονη ύπαρξη μας θα έχει ένα νόμιμο διεθνές καθεστώς. Πρέπει να μας αναγνωρίσετε ώστε να είναι δεσμευτική η υπογραφή μας και για να είναι έγκυρο το δημοψήφισμα. Δεν έχετε άλλη επιλογή. Δεν μπορείτε να το παρακάμψετε και αυτό. Αυτό αποτελεί δικαίωμα μας. Δεν ζητούμε τίποτ από εσάς. Είχαμε το δικαίωμα να σας πούμε ότι δεν καθόμαστε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τους Ελληνοκυπρίους χωρίς την αναγνώριση.

Είχαμε αυτό το δικαίωμα από την αρχή. Δεν το ασκήσαμε για να μην κατηγορηθεί η Τουρκία για κατοχή. Δεν ασκήσαμε αυτό το δικαίωμα για να

επιδέθξουμε καλή θέληση. Αυτό ήταν λάθος. Ήταν λάθος γιατί σας δώσαμε την ευκαιρία να μην αναγνωρίζετε την ύπαρξη μας. Δεν προτιθέμεθα να επαναλάβουμε αυτό το λάθος. Δεν θα το επαναλάβουμε στο δρόμο μας για επίτευξη μιας συμφωνίας. Δεν θα το επαναλάβουμε υπο οποιαδήποτε πίεση, γιατί αυτό θα ισοδυναμούσε με καταδίκη του λαού μας.

Σας καλώ να σκεφθείτε. Ας υποθέσουμε ότι υπογράψαμε εκείνο που θέλετε. Ας υποθέσουμε ότι βρήκατε ένα τεχνητό τρόπο για διεξαγωγή δημοψηφίσματος. Ας υποθέσουμε ότι βρήκε ένα τεχνητό τρόπο που δεν είναι ούτε νόμιμος ούτε έγκυρος. Ας υποθέσουμε ότι το βρήκατε και μας υποχρεώσατε να το δεχθούμε. Ας υποθέσουμε ότι έγινε το δημοψήφισμα και ότι ο λαός ψήφισε υπέρ. Τι θα συμβεί τότε; Τότε θα δημιουργηθούν αντιπροσωπείες για σύνταξη ενός συντάγματος και για να ασχοληθούν με τις άλλες πτυχές. Δόθηκε περίοδος **18** μηνών. Ποιος θα διορίζει, ελέγχει και καθοδηγεί αυτές τις αντιπροσωπείες το διάστημα αυτό; Σε ποιον θα υποβάλλουν έκθεση αυτές οι αντιπροσωπείες; Η Κυπριακή Δημοκρατία θα συνεχίσει το δρόμο της και η ελληνοκυπριακή πλευρά θα εξακολουθήσει να εξαπατά ολόκληρο τον κόσμο και να εξοπλίζεται. Οι ηγέτες της ΤΔΒΚ από την άλλη θα συνεχίζουν να διεξάγουν ομιλίες ανεξάρτητα αν το κράτος τους αναγνωρίζεται ή όχι. Είναι αυτό που θα πει ο κόσμος. Νομίζετε ότι μπορείτε να κάνετε κάτι τέτοιο και να τη γλυτώσετε; Νομίζετε ότι ο Τουρκοκυπριακός λαός θα το ανεχθεί;

Ας υποθέσουμε ότι αυτές οι διαπραγματεύσεις διακόπτονταν ως αποτέλεσμα κάποιας Ελληνοκυπριακής δικαιολογίας. Είχαν προσφύγει σε τέτοια μέτρα στο παρελθόν. Οι διαπραγματεύσεις διακόπηκαν το **1986** και επαναλήφθηκαν το **1992**. Ας υποθέσουμε ότι διακόπτονται. Τί θα συμβεί τότε; Η Κυπριακή Δημοκρατία θα συνεχίσει την πορεία της, επωφελούμενη από όλα τα πλεονεκτήματα. Θα εδραιωθεί, θα εξοπλιστεί και θα συνεχίσει να διεκδικεί ιδιοκτησία πάνω σε ολόκληρη τη νήσο και

οι Τουρκοκύπριοι θα συνεχίσουν τη σημερινή ύπαρξη τους κάτω από καθεστώς εμπάργκο, όπου η νεολαία τους δεν θα μπορεί να παίρνει μέρος σε διεθνή αθλητικά γεγονότα. Νομίζετε ότι αυτό είναι δυνατό; Είναι δίκαιο;

Εκφράζουμε αυτές τις απόψεις από πολύ καιρό. Ζητήσαμε όπως η πρόνοια για μεταβατική Κυβέρνηση στο έγγραφο του **1976** περιληφθεί και συτό το έγγραφο. Ομως αυτό δεν έγινε. Αυτή η πτυχή, η οποία είναι αναπόφευκτη από την άποψη των διεθνών κανόνων και των πραγματικοτήτων στην Κύπρο, δεν περιελήφθη σ' αυτό το έγγραφο για να ευχαριστηθεί η Ελληνοκυπριακή πλευρά και ο κ. Βασιλείου. Τώρα αναμένεται από εμάς να υπογράψουμε αυτό το έγγραφο και αργότερα να παρακαθήσουμε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, με ένα τεχνητό τρόπο. Αυτό ισοδυναμεί με κοροϊδία για το λαό μας. Αναμένεται από εμάς να πραγματοποιήσουμε δημοψηφίσματα χωρίς την αναγνώριση της Συνέλευσης και των νόμων μας. Ο λαός μας αναμένεται να συμμετάσχει σε ένα τέτοιο δημοψήφισμα και να ψηφίσει υπέρ ή εναντίον. Τι θα συμβεί αν η Ελληνοκυπριακή πλευρά ψηφίσει εναντίον; Τι θα συμβεί αν η πλευρά μας πει όχι; Η Κυπριακή Δημοκρατία θα συνεχίσει την πορεία της και η ΤΔΒΚ θα είναι καταδικασμένη.

Δεν είναι αυτό που μας αξίζει. Πρέπει με μια φωνή με ποιοίτηση να εξηγήσουμε αυτές τις πραγματικότητες στον κόσμο. Αν εκφράσουμε διαφορετικές απόψεις θα ενισχύσουμε μόνο εκείνους οι οποίοι ισχυρίζονται ότι είμαστε αντίθετοι στην υπογραφή μιας συμφωνίας. Επαναλαμβάνουμε για αρκετό καιρό τις απόψεις μας πάνω στα θέματα αυτά. Είμαστε υπέρ της επίτευξης μιας συμφωνίας σ' αυτά τα θέματα στην Κύπρο πριν από τις **26** Οκτωβρίου.

Η εδαφική παραχώρηση του **29%** μας έμεινε από το **1986**. Για ποιο λόγο; Όταν δεν καταφέραμε να καταλήξουμε σε μια συμφωνία πακέτο μας είπαν- και οι αμερικανοί υπέβαλαν γραπτώς τόσο σε μας όσο και στην Τουρκία το ακόλουθο: Μην ανησυχείτε. Αν δεν

επιτευχθεί συμφωνία- πακέτο τίποτα δεν είναι δεσμευτικό. Σας υποσχόμαστε ότι είστε απόλυτα ελεύθεροι. Αυτό είναι που μας έλεγαν τότε. Τότε για ποιο λόγο μας έμεινε αυτό το ποσοστό; Γιατί κάποια στιγμή θεωρήθηκε κατάλληλο, δυνατό και αναγκαίο να επιλυθεί το Κυπριακό πρόβλημα σύμφωνα με τις συνθήκες **70-30%** που υπήρχαν στο νησί. Η Τουρκία ήταν ένα από τα μέρη που συμφώνησαν σ' αυτές τις συνθήκες. Αργότερα ο κόσμος αναγκάστηκε να δεχθεί αυτό το ισοζύγιο. Είναι γι αυτό το λόγο που μας έμεινε. Είναι γι αυτό το λόγο που, όταν μας είπαν να είμαστε ευέλικτοι συμφωνήσαμε να δειξουμε ευελιξία μέχρι το σημείο αυτό, με τη σύμφωνη γνώμη της Τουρκίας. Είναι χρήσιμο για όλους να γνωρίζουν αυτή την πραγματικότητα.

Με άλλα λόγια, αν πρόκειται να επιτύχουμε εκείνο που θέλουμε στο συνταγματικό, πρέπει να επιδείξουμε ευελιξία στο εδαφικό. Αν δεν πρόκειται να επιτύχουμε εκείνο που θέλουμε, αν δεν μας δώσουν εκείνο που θέλουμε, τότε θα συνεχίσουμε όπως τώρα. Αυτή είναι η φόρμουλα. Επομένως, μέχρι τώρα δεν δόθηκε τίποτα, ούτε έχει ληφθεί τίποτα. Υπήρξε όμως μια αλλαγή.

Ο Γενικός Γραμματέας είπε ότι αυτό το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών δεν είναι εκείνο που ξέραμε στο παρελθόν. Αυτό το Συμβούλιο Ασφαλείας είναι πολύ ισχυρό. Είναι σε θέση να κάνει ο,τιδήποτε θέλει χωρίς καν να με ρωτήσει. Μπορεί να υιοθετήσει οποιοδήποτε ψήφισμα θέλει. Δέστε τι έκανε στο Ιράκ. Δέστε τι έκανε στη Λιβύη. Με άλλα λόγια, σας τονίζω, παρακαλώ δεχθείτε το έγγραφο μου. Δεν θα χάσετε τίποτα αν το αποδεχθείτε. Να τι μας είχε πει.

Κατά κάποιο τρόπο προσπάθησε να παρουσιάσει το Συμβούλιο Ασφαλείας σαν τα λιοντάρια που καταβρόχθιζαν τους σκλάβους κατά τη ρωμαϊκή εποχή. Με άλλα λόγια, είτε κάνετε ό,τι σας λέμε, είτε σας ρίχνουμε στα λιοντάρια.

Τώρα ας δούμε τί είπα εγώ στο Συμβούλιο

Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών: Είστε ισχυροί. Αυτή η δύναμη είναι οποσδήποτε ευεργετική και έγκυρη από την άποψη της παγκόσμιας ειρήνης. Αν, όμως, δεν δείχνετε ευαισθησία ανάλογη και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών, μέσα στα πλαίσια των πραγματικοτήτων στις χώρες για τις οποίες ενδιαφέρεστε, τότε ο κόσμος είναι καταδικασμένος να βρεθεί σε πολύ άσχημη κατάσταση. Θα αφεθούμε τότε στη δικτατορία του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ποτέ και σε κανένα μέρος του κόσμου δεν ετοίμασε σύνταγμα για ένα έθνος ή ένα λαό.

Καταβάλλονται απόπειρες να ετοιμάσουν ένα σύνταγμα για μας. Το Συμβούλιο υιοθέτησε ένα ψήφισμα που προβλέπει ότι οι δυο πλευρές ασκώντας την ελεύθερη βούληση τους και χωρίς οποιαδήποτε πίεση θα λύσουν το Κυπριακό. Ομως το ψήφισμα **774** παρεμποδίζει την ελεύθερη βούληση του λαου μας και την αντικαθιστά με τη θέληση του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτό το ψήφισμα μας απειλεί, εκτός αν δεχθούμε εκείνο που μας επιβάλλεται. Αυτό δεν το δεχόμαστε. Με καλή θέληση και μεγάλο σεβασμό είμαστε υποχρεωμένοι να υπερασπίσουμε τα δικαιώματα μας έναντι των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας. Λέγεται ότι δεν μπορούμε να προκαλέσουμε το Συμβούλιο Ασφαλείας. Εχουμε πλήρη επίγνωση του γεγονότος αυτού. Το να προκαλέσουμε ένα τόσο ισχυρό Οργανισμό θα ισοδυναμεί με μωρία. Το να υποκύψουμε σε ένα ψήφισμα που στερείται οποιασδήποτε βάσης και είναι αντίθετο στην πραγματικότητα και το δίκαιο, είναι προσβλητικό και ταπεινωτικό. Δεν είναι ενέργεια που ταιριάζει με άνθρωπο. Ο λαός μας, που αντιστάθηκε στα Ελληνικά και Ελληνοκυπριακά όπλα, γνωρίζει οπωσδήποτε πως να αντισταθεί σε ένα τέτοιο ψήφισμα.

Συνεχίζουμε την άσκηση αυτή που αποσκοπεί στο να διακριβώσει κατά πόσο οι δυο κοινότητες μπορούν να βρεθούν μαζί σε συνθήκες ισότητας. Το μεγαλύτερο εμπόδιο στην άσκηση αυτή ήταν το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας που προβλέπει ότι ο

Ελληνοκύπριος συνέταιρος, είναι η νόμιμη Κυβέρνηση της Κύπρου, ένα ψήφισμα το οποίο παραγνωρίζει όλα τα δίκαια και τους νόμους. Πρέπει να καταλάβουν το γεγονός αυτό. Με πλήρη επίγνωση της αδικίας που διέπραξαν πρέπει στα μέτρα που θα λάβουν στο μέλλον να επιτύχουν μια ισορροπημένη κατάσταση που να εξαλείψει αυτή την αδικία.

Γνωρίζω προσωπικά τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Είναι όλοι αξιосέβαστα πρόσωπα και τρέφω το μεγαλύτερο σεβασμό προς αυτούς. Είναι όμως ταυτόχρονα οι αντιπρόσωποι των Κυβερνήσεων τους. Έχουν την ευθύνη να πληροφορήσουν τις Κυβερνήσεις τους για τις πραγματικότητες και να αποτρέψουν τη διάπραξη ακόμη μιας αδικίας σε βάρος αυτού του λαού. Δεν μπορούν να συνεχίζουν το δρόμο τους έχοντας δεμένα τα μάτια και χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις πραγματικότητες, ισχυριζόμενοι ότι αυτές είναι οι οδηγίες που έλαβαν.

Πιστεύω ότι σας έχω εξηγήσει την κατάσταση. Μεταβαίνω στην Τουρκία την Δευτέρα. Στο παρελθόν υπήρχε σύγχυση. Είχαν γίνει δηλώσεις ότι ο κ. Ατάκολ με συνόδευε ως παρατηρητής. Καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων ενεργούσα σε πλήρη συνεννόηση και ομοφωνία με τον κ. Ατακόλ, ο οποίος είναι Υπουργός Εξωτερικών της Κυβέρνησης και, όπως είναι φυσικό, εκπρόσωπος του κόμματος του. Υπήρξε για μένα πηγή υποστήριξης και τον ευχαριστώ γι' αυτό. Είχε καθημερινά και κάποτε αρκετές φορές την ημέρα επαφές με τον Πρωθυπουργό και τον πληροφορούσε για τα βήματα που γίνονταν. Δεν υπήρξε ούτε μια μέρα κατά την οποία ο κ. Ατακόλ να μου πει ότι ο δρόμος που ακολουθούσαμε αντέβαινε προς τις εξουσίες που μας έδωσε η Κυβέρνηση και την Συνέλευση και ότι έπρεπε να σταματήσουμε. Βρίσκεται εδώ αυτή τη στιγμή.

Άκουσα ότι ορισμένα μέλη του Κόμματος Εθνικής ενότητας λένε ότι κάναμε υποχωρήσεις κατά παράβαση των αποφάσεων της Κυβέρνησης και ότι θέσαμε σε κίνδυνο το λαό μας. Θέλω να ανακοινώσω εδώ ότι αυτό είναι αλήθεια. Ελπίζω ότι τούτο θα

επιβεβαιωθεί, είτε από τον Πρωθυπουργό είτε από τον κ. Ατακόλ.

Επαναλαμβάνω ότι το Κυπριακό πρόβλημα έχει φθάσει σε κρίσιμο στάδιο. Στο στάδιο αυτό είναι απαραίτητες πρωτοβουλίες που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια του λαού. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα μέρη πρέπει να ενωθούν διότι δεν πρέπει να είναι χωριστά. Στα κόμματα και άτομα πρέπει να συζητήσουν αυτό το θέμα πλήρη συνείδηση και να πληροφορήσουν το λαό για τις πραγματικότητες. Τους ζητώ να μην προσφύγουν σε μικροπολιτική. Απευθύνομαι επίσης στο λαό. Από το **1968** μόλις άρχισαν οι συνομιλίες, υπήρχαν εκείνοι οι οποίοι σας έκαναν να ανησυχείτε. Οπως ήταν φυσικό, ανησυχούσατε με τη σκέψη του μέλλοντος. Όταν οι συνομιλίες άρχισαν το **1968** σας λέχθηκε ότι έφεραν τον Ντενκτάς ειδικά από την Τουρκία. Ολα ήταν προσχεδιασμένα. Θα παρουσιαζόταν ένα "θέαμα" για δυο μήνες και μετά, στο τέλος αυτής της περιόδου, θα υπογραφόταν μια συμφωνία. Σας λέχθηκε να μην ανησυχείτε ή ίσως να ανησυχείτε.

Συνεχίσαμε τις συνομιλίες με τον Κληρίδη από το **1968** μέχρι το **1974**. Ηρθαν στις συνομιλίες και εμπειρογνώμονες από την Ελλάδα και την Τουρκία. Ομως εξακολουθούσαμε να μην έχουμε αποτέλεσμα. Μας είπαν, όμως, ότι ο Ντενκτάς είναι εναντίον της συμφιλίωσης. Υπήρχαν μερικοί οι οποίοι το πίστεψαν. Υπήρχαν και άλλοι από σας οι οποίοι διερωτώνταν για ποιο λόγο. Τώρα εντείνονται οι φήμες που θα σας δημιουργήσουν την ίδια πνευματική κατάσταση.

Εάν ένα πρόσωπο δεν λάβει σοβαρά υπόψη τις πειδοποιήσεις του δικηγόρου του και δώσει προσοχή στις γνώμες που εκφράζονται από τον καθένα και από κάθε κατεύθυνση, τότε είναι φυσικό να κλονισθεί η εμπιστοσύνη του στο δικηγόρο του. Ίσως να εξαναγκαστεί να βρει άλλο δικηγόρο ή ίσως ο δικηγόρος να ζητήσει από αυτόν να βρει κάποιον άλλο να τον αντιπροσωπεύσει λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης. Αυτό είναι που προσπαθούν να σε κάνουν να πράξεις. Είναι αυτό που προσπαθούν να με

σπρώξουν να κάνω. σε κρατάμε ενήμερο για τις πραγματικότητες. Σε ένα βιβλίο που έγραψε αρκετά χρόνια αργότερα ο Κληρίδης χαρακτηρίζει τον Ντενκτάς, ο οποίος θεωρείται αδιάλλακτος ως εξής: Αν είχαμε αποδεχθεί τις προτάσεις Ντενκτάς, θα φθάναμε σε μια καλή συμφωνία. Είπαμε στο Μακάριο να αποδεχθεί τις προτάσεις Ντενκτάς. Δεν θα κάναμε πολλές παραχωρήσεις. Αυτό που θέλει ο Ντενκτάς δεν είναι μια ομοσπονδιακή λύση. Θέλουμε περιφεριακή αυτονομία. δεν υπάρχει τίποτα να φοβηθούμε. Ο Μακάριος, όμως απάντησε ότι ενόσω η Τουρκοκυπριακή πλευρά δεν αποδέχεται το καθεστώς της μνείονότητας δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία.

Με άλλα λόγια, η αδιάλλακτη πλευρά υπήρξε πάντοτε η Ελληνοκυπριακή. Κατάφεραν όμως να μας παρουσιάζουν ως την αδιάλλακτη πλευρά διότι ορισμένοι από εμάς αντιστρατεύονταν το διαπραγματευτή απλώς και μόνο διότι ήταν ο Ντενκτάς. Αυτό προκαλούσε σύγχυση στο λαό. Το ίδιο σχέδιο τέθηκε σε δράση μετά το **1974**. Φθάσαμε το **1986** και τώρα βρισκόμαστε στο **1992**.

Σας λέω αυτό: Οι συνομιλίες που άρχισαν το **1968** δεν έφεραν οποιαδήποτε αποτελέσματα διότι οι Ελληνοκύπριοι πίστευαν στο Μακάριο, ο οποίος είπε ότι μέσω των πράξεων του τους έφερε πολύ κοντά στην Ένωση. Οι Ελληνοκύπριοι δεν θέλουν να μετακινηθούν από αυτό ακριβώς το σημείο, γιατί διεκδικούν τον τίτλο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Από τη στιγμή που πέταξαν έξω τους Τουρκοκύπριους και ο κόσμος άρχισε να εξισώνει την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τους Ελληνοκύπριους, έφθασαν στο σημείο που ήταν πιο κοντά στην εθνική υπόθεση Μακαρίου.

Ανατρέψαμε αυτό το σχέδιο με την εγκαθίδρυση της ΤΔΒΚ. Πρώτα το ανατρέψαμε με την ειρηνευτική επιχείρηση του **1974**. Μετά το ομόσπονδο κράτος ακολουθήθηκε από την ΤΔΒΚ. Τώρα δεν επιθυμούν να μετακινηθούν από αυτό το σημείο. Εξακολουθούν να διατηρούν σταθερά τη θέση τους, ενώ από την άλλη

εξακολουθούν να μας κατηγορούν. Ο κόσμος για λίγο ακόμα να συνεχίσει να τους ακούει και να αρνείται να μας καταλάβει. Εκείνο που έχουμε να κάνουμε είναι να συνεχίσουμε να υπερασπιζόμαστε τα δίκαια μας. Δεν θέλουμε να υπάχει αμφιβολία. Εκείνο που θέλουμε είναι αναγνώριση των δικαίων μας. Εκείνων που διακαίωματικά μας ανήκουν. Πρέπει να μας παραχωρηθούν. Αν δεν μας παραχωρηθούν τότε δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία. Θα επιμείνουμε σ' αυτό το σημείο. Διαφορετικά δεν μπορούμε να αποκτήσουμε τα δικαιώματά μας.